

2. Berezhnov, A.G. (1993), "Politics and human rights, Politology : lectures", Izd-vo MGU, Moscow, Russia.
3. Voytsekhovska, Yu.A. (1998), "The rights of the child in the context of human rights", *Stan, problemy, perspektyvy : zb. naukovykh prats* [State, problems and prospects : coll. scientific papers], APSV, vol. 2, Kyiv, Ukraine.
4. Vinhlovska, O.I. (2000), "Implementation of international standards of child rights in national legislation of Ukraine", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.11, Institute of international relations of Kyiv National Taras Shevchenko university, Kyiv, Ukraine.
5. Tatsiy, V.Ya. (2011), "The problems of criminal law of Ukraine and ways of its improvement", *10 rokiv chinnosti Kriminalnogo kodeksu Ukrayiny : problemy zastosuvannya, udoskonalennya ta podalshoyi garmonizatsiyi iz zakonodavstvom evropeyskykh krayin : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* [10 years into force of the Criminal Code of Ukraine : problems of application, improvement and further harmonization of European legislation : materials of intern. scientific-practic. conf.], Pravo, October 13-14, 2011, Kharkiv, Ukraine pp. 27-31.
6. "On Protection of Childhood" : Law of Ukraine of 26.04.2001 № 2402-III, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2001, no. 30, art. 142.
7. Yakubova, Yu.M., Antonova-Turchenko, O.G., Svyatnenko, G.V. and Moskovka, M.M. (1998), *Problemni simyi : dity i batky* [Problematic families : children and parents], Vyd-vo «Studtsentr», Kyiv, Ukraine.
8. Voevodin, L.D. (1987), *Yuridicheskie harantii konstitutsionnykh prav i svobod v sotsialisticheskoy obshchestve* [Legal guarantees of constitutional rights and freedoms in a socialist society], Izd-vo MGU, Moscow, Russia.

УДК 343.241.01 (477-11): 343.2(436) "1855/1918"

ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ВИЩИМ КРАЙОВИМ СУДОМ У ЛЬВОВІ (1855-1918 РР.)

Едер П.Т., аспірант

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна
askold100@mail.ru*

Досліджено порядок та особливості розгляду кримінальних справ Вищим крайовим судом у Львові (1855-1918 рр.). Визначено, що Вищий крайовий суд у Львові не мав можливості скасовувати вироки в кримінальних справах нижчих судів, проте це аж ніяк не свідчить про обмеженість його компетенції в кримінальному судочинстві Галичини. Крім того, що він мав право замінити покарання, призначене судом першої інстанції, до його повноважень належав нагляд за кримінальними судами його округу, розгляд скарг щодо передання кримінальної справи в суд та з приводу відновлення кримінального провадження, організація формування суду присяжних тощо. Це вказує на важливе значення Вищого крайового суду в судочинстві тогочасної Галичини.

Ключові слова: кримінальні справи, Вищий крайовий суд, апеляційна інстанція, Галичина, Австрійська імперія.

ПОРЯДОК И ОСОБЕННОСТИ РАССМОТРЕНИЯ УГОЛОВНЫХ ДЕЛ ВЫЩИМ КРАЕВЫМ СУДОМ ВО ЛЬВОВЕ (1855-1918 ГГ.)

Эдер П.Т.

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина
askold100@mail.ru*

Исследован порядок и особенности рассмотрения уголовных дел Высшим краевым судом во Львове (1855-1918 гг.). Определено, что Высший краевой суд во Львове не имел возможности отменять приговоры в уголовных делах низших судов, однако это никоим образом не свидетельствует об ограниченности его

компетенції в кримінальному судопроизводстві Галичини. Крім того, що він мав право замінити покарання, назначене судом першої інстанції, к його повноваженням належав надзор за кримінальними судами його округу, розгляд скарг на рішення суду і поповнювати розгляд кримінального суду присяжних і друге. Це вказує на важке значення Вищого крайового суду в судопроизводстві тогочасної Галичини.

Ключеві слова: кримінальні справи, Вищий крайовий суд, апеляційна інстанція, Галичина, Австрійська імперія.

PROCEDURE AND FEATURES OF CONSIDERATION OF CRIMINAL CASES BY HIGHER REGIONAL COURT IN LVIV (1855-1918).

Eder P.T.

*Ivan Franko National University of Lviv, str. Universytetska, 1, Lviv, Ukraine
askold100@mail.ru*

The article investigated the procedure and the characteristics of consideration of criminal cases by Higher Regional Court in Lviv (1855-1918). It states that Austrian Code of Criminal Procedure of 1873 endowed tribunals of second instance with the following functions: completion of the list of defenders before the start of each year (§ 39); consideration of complaints of the victim in case of failure of the prosecutor to prosecute a case (§ 48); decreeing on the extradition of the accused to the authorities of a foreign country (§ 59); reassignment of the case from one court of first instance to another (§ 62); resolution of a dispute regarding jurisdiction of cases between the courts of first instance (§ 64); consideration of petitions for disqualification of tribunal of first instance or its chairman in the case (§ 74); extension of investigative detention to three months (§ 190); grant of permissions for leaving the accused at large or releasing him from custody on bail or due to taking on bail (§ 194); deprivation of defender of the right to participate in court proceedings for a period of one to six months (§ 236); relocation of trial from one court building to another based on a good reason (§ 297); complaints against the decisions of the tribunal of first instance or the chamber of councillors on restoration of criminal proceedings (§ 352, 357); grant of permissions for the assignment of remuneration that exceeded a quota of 20 zlotys to expert (specialist) (§ 384); fixing of quota for funds spent daily on each of the arrested (§ 387); complaints against decisions of courts of first instance on the allocation of court funds (§ 392); grant of permission for a six-week deferral of punishment (§ 401); grant of permission for execution of sentences in the prison of another court (§ 406); decision on pardon – issuance of refusal or referral for further examination to the Minister of Justice together with the cassation tribunal; consideration of applications for reduction of sentence due to new circumstances (§ 410); consideration of complaints on sentences passed in the absence of the defendant (§ 427); consideration of complaints to the judgments of tribunals of first instance in cases involving offenses committed by publication (§ 487-494). It is determined that the Higher Regional Court in Lviv was unable to cancel sentences of lower courts in criminal cases. However, this does not indicate a limitation of its jurisdiction in criminal proceedings of Galicia. In addition, it had the right to replace the penalty imposed by the court of first instance, was authorized to supervise the criminal courts of its region, consider complaints regarding the commitment of a criminal case to trial and on the recovery of criminal proceedings, formation of the jury and others. This indicates the importance of the Higher Regional Court in the judiciary of the then Galicia.

Key words: criminal cases, the High Regional Court, court of appeals, Galicia, Austrian Empire.

У сучасних умовах в українському суспільстві зростає інтерес до судової влади як однієї з гілок державної влади. Її органами є суди, призначені для вирішення правових конфліктів. Судова система сучасних держав являє собою ієрархічну сукупність судів, включаючи в себе систему загальних і спеціальних судів різних рівнів й інстанцій. Апеляційні суди в судовій системі займають своєрідне місце з огляду на те, що головне їхнє призначення полягає в тому, щоб переглянути рішення нижчих судів, які ще не набули законної сили. Розгляд справ в апеляційних судах відбувається за скаргами (апеляціями – лат. *appellatio* – звернення) учасників цивільного чи кримінального процесу. Апеляційний суд перевіряє докази, що стосуються здебільшого тієї частини судового рішення або вироку, законність та обґрунтованість якої заперечується апелянтом, і виносить остаточне рішення. Забезпечення апеляційного оскарження рішень суду є конституційною засадою судочинства в Україні. Для її становлення важливе значення має як міжнародний, так і національний історичний досвід.

Історія української судової системи та судочинства невід’ємна від історії України. На різних етапах української державності суд шляхом здійснення правосуддя виконував функції держави. Особливий інтерес має історико-правовий аналіз організації та діяльності Вищого крайового суду у Львові як апеляційної інстанції для Галичини та Буковини в складі Австрії й Австро-Угорщини (1855-1918 рр.).

Окремі питання порядку та особливостей розгляду кримінальних справ Вищим крайовим судом у Львові (1855-1918 рр.) фрагментарно висвітлювали українські вчені І. Бойко, І. Гловацький, О. Кондратюк, В. Кульчицький, М. Никифорак, П. Стебельський, Б. Тищик, М. Худоба та інші, проте найважливіші аспекти цього питання залишаються малодослідженими.

Метою статті є з’ясування порядку та визначення особливостей розгляду кримінальних справ Вищим крайовим судом у Львові (1855-1918 рр.).

Станом на 1855 р., коли було утворено Вищий крайовий суд у Львові, в Австрійській імперії вже тривали кодифікаційні роботи з приводу систематизації кримінально-процесуального законодавства групи вчених під керівництвом відомого професора кримінального права з Відня Ю. Глясера, який згодом став міністром юстиції Австрії. За дванадцять років роботи цієї кодифікаційної комісії було підготовлено 10 проектів Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК), однак лише 23 січня 1873 р. був затверджений новий Кримінально-процесуальний кодекс, який із невеликими змінами діяв аж до розпаду Австро-Угорщини. Австрійський кримінально-процесуальний кодекс 1873 р. складався з 27 розділів і мав 494 параграфи. Цей кодекс поширював чинність на всю територію імперії, у тому числі й на Галичину та Буковину, що перебували в складі Австрії [1, с. 418].

У ньому були регламентовані також кримінально-процесуальні повноваження Вищого крайового суду у Львові. Звісно, саме про цей судовий орган у КПК 1873 р. не згадувалося, а щодо всіх вищих судів країв Австрії вживався узагальнений термін «трибунали другої інстанції». Відповідно до §15 КПК 1873 р. трибунали другої інстанції розглядали скарги проти рішень радних палат крайових судів, скарги проти пред'явлення обвинувачення, заяви про відкликання вироку (порядок визначав § 283). Вищий крайовий суд також здійснював нагляд за діяльністю кримінальних судів, що знаходилися в його окрузі, розглядав скарги щодо їх дій, крім випадків, коли такі дії повинні були оскаржуватися в інших органах. Кримінально-процесуальні акти трибуналів другої інстанції приймалися в складі п'яти суддів [2, с. 318].

Отож, КПК 1873 р. надавав трибуналам другої інстанції такі функції: складення списку захисників перед початком кожного року (§39); розгляд скарги потерпілого в разі відмови прокурора від підтримання обвинувачення (§48); видання ухвали щодо екстрадиції обвинуваченого владі іноземної держави (§59); передання справи з одного суду першої інстанції в інший (§62); вирішення спору щодо підсудності справи між двома судами першої інстанції (§64); розгляд подань про відвід трибуналу першої інстанції чи його голови в справі (§74); продовження строку слідчого арешту до трьох місяців (§190); видання дозволу на залишення обвинуваченого на волі чи звільнення його з-під арешту під заставу чи внаслідок взяття на поруки (§194); позбавлення захисника права брати участь у судових засіданнях на строк від одного до шести місяців (§ 236); перенесення за наявності поважних причин місця засідань суду присяжних із будівлі одного суду в будівлю іншого (§297); розгляд скарг проти ухвал трибуналу першої інстанції чи радної палати щодо відновлення кримінального провадження (§§352, 357); видання дозволу про призначення винагороди експерту (спеціалісту), що перевищувала квоту 20 злотих (§384); встановлення квоти коштів, що витрачалися щоденно на кожного арештованого (§387); розгляд скарг на постанови судів першої інстанції щодо розподілу судових витрат (§392); видання дозволу на більш як шеститижневе відстрочення виконання покарання (§401); видання дозволу на виконання покарання у в'язниці іншого суду (§406); вирішення питання щодо клопотань про помилування – видання відмови або направлення для подальшого розгляду міністру юстиції спільно з касаційним трибуналом; розгляд клопотань про зменшення покарання за нововиявленими обставинами (§410); розгляд скарг на вироки, винесені за відсутності підсудного (§427); розгляд скарг на вироки трибуналів першої інстанції в справах про правопорушення, вчинені друком (§§ 487-494) [3, с. 36-37].

Як бачимо, тогочасне австрійське кримінально-процесуальне законодавство доручило Вищому крайовому суду у Львові широкий спектр повноважень, окремі з яких є нетиповими для сучасних судових органів: наглядові повноваження, до яких відносилися нагляд за діяльністю нижчих за ієрархією кримінальних судів, перевірка списків присяжних, перегляд ухвал нижчих інстанцій щодо ходу виконання покарання тощо [3, с. 38]. Під наглядом у сучасній юриспруденції розуміють здійснення спеціально уповноваженими органами цільового спостереження за станом законності, фіксації його порушень і вжиття заходів щодо притягнення порушників до юридичної відповідальності.

Згідно з §39 КПК 1873 р. підсудний мав право на захисника, якого він обирав зі списку захисників відповідного краю [4, с. 406]. Кожен трибунал другої інстанції краю (у Галичині – Вищий крайовий суд у Львові) повинен був скласти список захисників та на початку кожного року зобов'язати всі суди свого округу, що розглядали кримінальні справи, розмістити відповідні списки у своїх будівлях для загального ознайомлення. У цей список Вищий крайовий суд включав усіх адвокатів, які функціонували в його окрузі, а також за їх вимогою – осіб, що склали суддівський, адвокатський або нотаріальний іспит, доктори права, які працювали в той час у штаті юридичного факультету університету [3, с. 68].

§48 КПК 1873 р. передбачав, що в разі, коли прокурор відмовлявся підтримувати обвинувачення в кримінальній справі, яка вже була порушена, однак ще не передана на судовий розгляд, він повинен був повідомити про це потерпілого протягом трьох днів. Потерпілий у свою чергу мав право заявити, що буде підтримувати обвинувачення самостійно, звершись із відповідним поданням до слідчого судді, щоб досудове слідство не припинилося. Водночас усі матеріали кримінальної справи разом із скаргою потерпілого передавалися у Вищий крайовий суд [4, с. 409]. Розглянувши відповідні матеріали, Вищий крайовий суд міг вирішити питання в один із таких способів: постановити, що немає підстав для подальшого розслідування справи та відхилити скаргу підсудного; постановити про проведення досудового слідства, якщо прокурор відмовився від підтримання обвинувачення до його проведення; постановити про відновлення досудового слідства, якщо воно вже було розпочатим і зупинилося внаслідок відмови прокурора від обвинувачення; постановити про передання справи на судовий розгляд, якщо досудове слідство вже відбулося та його результати свідчили про достатні підстави для підтримання обвинувачення [3, с. 103-104]. Постанова Вищого крайового суду в такому випадку заміняла обвинувальний висновок прокурора та його внесення до суду.

Для того, щоб видати постанову про передання підсудного іншій державі, Вищий крайовий суд повинен був отримати від представників цієї держави достатню кількість доказів вини. При цьому до Вищого крайового суду вносилося подання Радної палати, заслуховувалася думка державного прокурора. Перед винесенням такої постанови Вищий крайовий суд звертався за згодою до міністра юстиції (§59 КПК 1873 р.) [4, с. 411-412].

Вищий крайовий суд мав право, вислухавши висновки державного прокурора, з огляду на інтереси публічної безпеки або з інших важливих причин передавати кримінальні справи від компетентного суду до іншого судового органу такого ж виду, що знаходився в його окрузі. Під «іншими важливими причинами» необхідно розуміти певну обставину юридичного чи фактичного характеру. Передання справи могло відбутися на будь-якому етапі судового процесу (§62) [3, с. 132].

Згідно з §64 КПК 1873 р. у разі виникнення спору між двома повітовими судами щодо підсудності їм певної справи його повинен був вирішувати трибунал першої інстанції (окружний або крайовий суд), в окрузі якого вони функціонували [5, с. 34]. Коли ж вони функціонували в округах різних трибуналів першої інстанції, такий спір повинен був вирішити трибунал другої інстанції (Вищий крайовий суд). Також Вищий крайовий суд вирішував спори щодо підсудності кримінальної справи між двома трибуналами першої інстанції (крайовими чи окружними судами) у його окрузі. Коли ж тільки один трибунал або один повітовий суд перебував у його окрузі, а другий – в окрузі іншого трибуналу другої інстанції, такий спір повинен був вирішити Найвищий касаційний суд у Відні. Він також вирішував спори про компетенцію між Вищим крайовим судом та іншим трибуналом другої інстанції [4, с. 412-413].

За наявності відповідних обставин §74 КПК 1873 р. допускав відвід судді чи всього складу суду. У разі відводу всього складу крайового (окружного) суду чи його голови, відповідну кримінальну справу повинен був розглядати Вищий крайовий суд. Коли ж відбувався відвід усього складу чи голови Вищого крайового суду, справа передавалася на розгляд Найвищого касаційного суду [3, с. 143].

За загальним правилом тривалість слідчого арешту обвинуваченого не могла перевищувати двох місяців, однак прокурор або слідчий суддя мали право звернутися до Вищого крайового суду з поданням про продовження цього терміну. Вищий крайовий суд був уповноваженим продовжити тривалість слідчого арешту на строк до трьох місяців [4, с. 436].

Вищий крайовий суд як трибунал другої інстанції згідно з §194 КПК 1873 р., враховуючи відповідні законодавчі положення про заставу та поруку в кримінальному процесі, мав право дозволити залишення обвинуваченого на волі чи звільнити його з-під арешту навіть у тих випадках, коли йому загрожувало покарання у формі позбавлення волі не менш як п'ять років [3, с. 291].

За вчинення істотного порушення законодавства під час представництва інтересів особи в кримінальній справі її захисником Вищий крайовий суд мав право позбавити його права представництва в кримінальному судочинстві на строк від одного до шести місяців за умови, що він не був адвокатом. Коли ж такий захисник належав до адвокатів, Вищий крайовий суд передавав відповідну справу в дисциплінарну комісію адвокатури [4, с. 445].

Оскарження вироку суду першої інстанції за австрійським КПК 1873 р. могло відбуватися у двох формах: скарги про недійсність вироку та заяви про відкликання вироку. Скарга про недійсність вироку подавалася до Найвищого касаційного трибуналу, який, розглянувши її, мав право скасувати вирок повністю або частково. Заява про відкликання вироку подавалася до трибуналу другої інстанції (Вищого крайового суду), який був уповноваженим на підставі її розгляду змінити покарання засудженому. Таким чином, Вищий крайовий суд згідно з §283 КПК 1873 р. не мав права скасувати вирок суду першої інстанції, а лише міг змінити призначене ним покарання. Отже, предметом заяви про відкликання вироку було покарання, а не сам вирок. Як правило, сторона обвинувачення зверталася з такою заявою до Вищого крайового суду для того, що збільшити покарання, а сторона захисту – щоб зменшити його. Засудженому заборонялося вносити заяву про відкликання вироку, якщо суд першої інстанції своїм вироком призначив найменший розмір покарання, передбаченого за відповідний злочин кримінальним законом. Винятком із цього правила було те, що й у таких умовах засуджений отримував право внести заяву про відкликання вироку, якщо між ним і потерпілим було укладено мирову угоду [3, с. 445-446].

Як відомо, суди присяжних у Галичині в складі Австро-Угорщини засідали в будівлях тих судових органів, при яких вони утворювалися – крайових та окружних судів. Однак згідно з §297 КПК 1873 р. голова Вищого крайового суду був уповноваженим за наявності істотних причин перенести засідання присяжних із будівлі відповідного суду в іншу адміністративну будівлю. До згаданих причин належали: загроза безпеці учасників судового засідання; занадто велика кількість свідків; тактична потреба провести судові засідання неподалік від місця скоєння злочину [4, с. 458].

§352 КПК 1873 р. допускав можливість відновлення провадження за кримінальною справою, що була закритою через недбалість, відхилення обвинувачення (цю дію здійснював Вищий крайовий суд у згаданому вище порядку) чи відмови від обвинувачення прокурор перед початком судового розгляду, якщо караність діяння не була виключеною за строком давності та з'явилися нові істотні докази щодо її вирішення. Подання про відновлення кримінального провадження вносили прокурор або представник потерпілого до радної палати трибуналу першої інстанції (окружного чи крайового суду), який повинен був вирішити питання про те, чи варто відновлювати провадження в цій справі. Винесене радною палатою рішення могло бути оскарженим до Вищого крайового суду в трьохденний термін [3, с. 571-572].

Відновлення провадження в кримінальній справі також могло відбутися, якщо вирок у ній уже був винесеним і він засуджував підсудного, однак були виявлені обставини та докази, що доводили вчинення ним більш тяжкого злочину або інших злочинів. Це питання повинен був вирішити крайовий або окружний суд, який виніс йому вирок, а в разі винесення вироку повітовим судом – крайовий або окружний суд, в окрузі якого він функціонував. Суд вирішував зазначене питання в складі колегії із чотирьох суддів, один із яких був головуєчим. Ухвалу суду за такою справою можна було оскаржити до Вищого крайового суду в трьохденний термін (§357 КПК 1873 р.) [4, с. 470].

Штатні спеціалісти та експерти судів Австро-Угорщини отримували заробітну плату, тому за виконання своїх посадових обов'язків додаткової плати не отримували, крім компенсації витрат, понесених ними під час виконання завдань суду [5, с. 2-4]. Натомість позаштатні спеціалісти та експерти, залучені судами до розгляду конкретної кримінальної справи, отримували винагороду від одного до п'яти золотих. Коли ж вони несли при цьому додаткові затрати, їх винагорода становила від двох до двадцяти золотих. Призначення позаштатному експерту чи спеціалісту винагороди понад 20 золотих за певну кримінальну справу відбувалося з дозволу Вищого крайового суду (§384 КПК 1873 р.) [3, с. 621].

Як відомо, особи, які перебували під слідчим арештом, знаходилися в пенітенціарних установах, що організовувалися при відповідних органах кримінального судочинства. Зазначені суди та пенітенціарні установи повинні були забезпечити заарештованим харчування, нічліг, опалення, освітлення, а також одяг, постіль, їх прання, лікування та медичну допомогу під час пологів. Квоти на ці витрати для всіх судів його округу щорічно затверджував Вищий крайовий суд (§387 КПК 1873 р.) [4, с. 477].

Виплата судових витрат у кримінальних справах зазвичай покладалася судовим вироком на засуджену особу (§389 КПК 1873 р.). Засуджений мав право, вносячи заяву про відкликання вироку до Вищого крайового суду, клопотати в нього та про перегляд пункту про судові витрати. Водночас

пункт про судові витрати міг бути оскарженим окремою заявою до Вищого крайового суду (§392 КПК 1873 р.) [3, с. 627-628].

§401 КПК 1873 р. допускав відтермінування відбування покарання у вигляді позбавлення волі не більш як на шість місяців за умови, що на триманні засудженого перебувала сім'я, члени якої не були співучасниками вчиненого ним злочину. Відтермінування могло відбутися на підставі відповідного рішення крайового чи окружного суду та не повинно було перевищувати шести тижнів. На більш тривалий строк відтермінувати виконання вироку за наявності зазначених умов був уповноваженим Вищий крайовий суд [3, с. 634-635].

За загальним правилом засуджені особи повинні були відбувати покарання у вигляді позбавлення волі в пенітенціарних установах, що функціонували при тих судах, які винесли щодо них обвинувальні вироки. Однак інколи траплялися випадки, коли в зазначеній пенітенціарній установі не було вільних місць, тому Вищий крайовий суд із наведених мотивів мав право винести постанову про відбування засудженим покарання в пенітенціарній установі іншого суду, що знаходився в його окрузі (§406 КПК 1873 р.) [4, с. 481].

Якщо в ході виконання судового вироку стали відомими пом'якшуючі обставини кримінальної справи, що могли би вплинути на зміну виду покарання чи зменшити його обсяг, про це повинен був бути повідомлений крайовий або окружний суд. Він перевіряв, чи справді є такі обставини та в разі їх підтвердження, передавав справу для розгляду у Вищий крайовий суд (§410 КПК 1873 р.). Однак у разі, коли засудженому стало відомо про зазначені обставини ще до набуття вироком юридичної сили, він втрачав право на повторний розгляд його справи, оскільки в таких умовах він повинен був оскаржити судовий вирок до набрання ним законної сили в загальному порядку [3, с. 642-643]

§427 КПК 1873 р. допускав можливість заочного розгляду кримінальної справи, якщо присутність підсудного не була необхідною з огляду на обставини справи або якщо йому загрожувало не більш як п'ять років позбавлення волі. У такому разі суд мав право заочно винести вирок, копія якого вручалася підсудному згодом. Однак, якщо підсудний був відсутнім на судовому розгляді кримінальної справи з поважних причин, він мав можливість оскаржити такий вирок шляхом внесення процесуального документа під назвою «опозиція». Він вносився до відповідного крайового чи окружного суду, який розглядав питання про істотність причин відсутності підсудного та можливість перегляду заочного судового вироку. Якщо окружний або крайовий суд підтверджував істотність причин відсутності підсудного, опозиція разом з іншими матеріалами справи передавалися для повторного розгляду справи у Вищий крайовий суд [4, с. 485-486].

Вищий крайовий суд у Львові не мав можливості скасовувати вироки в кримінальних справах нижчих за ієрархією судів, проте це аж ніяк не свідчить про обмеженість його компетенції в кримінальному судочинстві Галичини. Крім того, що він мав право замінити покарання, призначене судом першої інстанції, до його повноважень належав нагляд за кримінальними судами його округу, розгляд скарг щодо передання кримінальної справи в суд та з приводу відновлення кримінального провадження, організація формування суду присяжних тощо. Це вказує на важливе значення Вищого крайового суду в судочинстві тогочасної Галичини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Худоба Н. Австрійський кримінально-процесуальний кодекс 1873 року та його застосування на території Галичини / Н. Худоба // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 417-422.
2. ЦДІА України у м. Львові, ф. 150, оп. 1а, спр. 318 (Структура Вищого крайового суду із зазначенням компетенції його відділів).
3. Stebelski P. Komentarz do Austriackiego postpowania karnego / Piotr Stebelski. – Lwów : Gubrynowicz i Schmidt, 1901. – 754 p.
4. Kodeks postępowania karnego z dnia 23 maja 1873 r. // Dziennik ustaw państwa dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych. – Rok 1873. – Wiedeń, 1873. – P. 400-501.
5. ЦДІА України у м. Львові, ф. 150, оп. 1а, спр. 2 (Листування з окружними та повітовими судами).

REFERENCES

1. Khudoba, N. (2009), "Austrian Code of Criminal Procedure 1873 and its application in Galicia", *Forum prava*, no. 2, pp. 417-422.
2. "Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv, f. 150, descr. 1a, c. 318 (Structure of the Higher Regional Court indicating the competence of its departments)".
3. Stebelski, P. (1901), *Komentarz do Austriackiego postpowania karnego*, Gubrynowicz i Schmidt, Lwów.
4. "Kodeks postępowania karnego z dnia 23 maja 1873 r.", *Dziennik ustaw państwa dla królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych*, Rok 1873, Wiedeń, 1873, pp. 400-501.
5. "Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv, a. 150, descr. 1a, c. 2 (Correspondence with district and county courts)".

УДК 340.15.047: 349.4 (477.83/.86)"18"

ЗМІНИ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У ГАЛИЧИНІ ПІД ВПЛИВОМ РЕВОЛЮЦІЇ 1848 Р. В АВСТРІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ

Мельничук Н.С., аспірант

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
буль. Університетська, 1, м. Львів, Україна
whiteh@meta.ua*

У статті проаналізовано зміни в правовому регулюванні земельних відносин у Галичині під впливом революції 1848 р. в Австрійській імперії. Показано, що віденські революційні події 1848 р. призвели до низки суспільно-політичних змін у Галичині та Буковині. 17 квітня 1848 р. імператор підписав патент (указ) про ліквідацію панщини в Галичині з 15 травня, а 9 серпня дію цього патенту австрійський уряд поширив на Буковину. Незважаючи на те, що скасування кріпосного права затяглося в часі, сам факт ліквідації феодальних повинностей мав позитивне значення для розвитку суспільних відносин у Галичині.

Ключові слова: правове регулювання, Весна народів, панщина, кріпосне право, Галичина.

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ ЗЕМЕЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ В ГАЛИЦИИ ПОД ВЛИЯНИЕМ РЕВОЛЮЦИИ 1848 Г. В АВСТРИЙСКОЙ ИМПЕРИИ

Мельничук Н.С.

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко, ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина
whiteh@meta.ua*

В статье проанализированы изменения в правовом регулировании земельных отношений в Галиции под влиянием революции 1848 г. в Австрийской империи. Показано, что венские революционные события 1848 г. привели к ряду общественно-политических изменений в Галиции и Буковине. 17 апреля 1848 г. император подписал патент (указ) о ликвидации барщины в Галиции с 15 мая, а 9 августа действие этого патента австрийское правительство распространило и на Буковину. Несмотря на то, что отмена крепостного права затянулось во времени, сам факт ликвидации феодальных повинностей имел положительное значение для развития общественных отношений в Галичине.

Ключевые слова: правовое регулирование, Весна народов, барщина, крепостное право, Галиция.

CHANGES IN THE LEGAL REGULATION OF LAND RELATIONS IN GALICIA INFLUENCED BY THE REVOLUTION OF 1848 IN THE AUSTRIAN EMPIRE

Melnychuk N.S.

*Ivan Franko national university of Lviv, str. Universytetska, 1, Lviv, Ukraine
whiteh@meta.ua*

The article analyzes the changes in the legal regulation of land relations in Galicia influenced by the revolution of 1848 in the Austrian Empire. It is found that in 1848 in a multi-national Austria, as well as in other European countries, there took place a revolution guided by the fundamental ideas of the declaration of civil rights and freedoms, elimination of economic legacy of the previous century that stood during the reign of Emperor Joseph II reform. Under the pressure of the public and political circumstances that jeopardized the very existence of the state,